

θηκε ἡ μυρουδιά. Μίσα τὸ χάνι ἀπόμεινε γυμνό. Ἀρρώστησε κ' ἡ ἀγελάδα καὶ πᾶει.

Ὁ χατζῆς σκυρώνει τὰ χέρια καὶ κάθεται ἄρες συλλογισμένος. Τί θ' ἀπογίνει.

Ἦρθε τὸ φθινόπωρο.

Οἱ λεῦκες κουνούσανε θλιβερά τὶς κορφές τῶνε σὰν πικραμένες. Ὁ τζιτζίκας βαρέθηκε κ' ἔπαψε πιά τὸ τραγοῦδι του. Ὁ ἀέρας σήκωνε σύννεφα τῆ σκόνῃ τοῦ δρόμου. Στὸν οὐρανὸ ἀργὰ κυλιόντουσαν μεγάλα μαύρα σύννεφα. Χοντρές στάλες νεροῦ σταλάζανε πότε πότε στὸ φύσημα τοῦ ἀέρα.

Ἀρρώστη τοῦ χατζῆ ἡ γυναῖκα. Τρεῖς μέρες τώρα τὴνὲ τρώει ἡ κάψα. Δίπλα στὴν ψάθα ποῦ κοίτεται ἓνα κέδρινο κανάτι νερὸ δὲν μπορεῖ νὰ τῆς σβύσῃ τὴ δίψα. Πίνει, ὄλο πίνει καὶ βογγάει. Ὁ χατζῆς κάθεται σὲ μιὰ γωνιά μαζωμένος. Ἀπάνου στὸ τζάκι ἓνα μικρὸ λυχναράκι τσιμπλιασμένο χύνει τὸ τρεμουλιαρικὸ φῶς του μὲ κόπο. Ἡ φλόγα μιὰ χαμηλώνει ποῦ λές καὶ θὰ σβύσῃ, καὶ μιὰ δυναμῶνει σὰ νὰ παίρνῃ ἀνασασμὸ ἀπὸ βαθεῖα. Ἐνα χοντρὸ κούτσουρο καπνίζει στὸ τζάκι. Ἀπὸ τὰ καλάμια τοῦ νταβανιοῦ καπνιές κρέμονται. Τὰ παιδιὰ ποῦ πλαγιάσανε νηστικά κοιμούνται βαθεῖα. Τὸ πιὸ μικρὸ λές καὶ χαμογελάει. Στὰ μαραμμένα χειλάκια του κάπια κρινάκια μοσκομυρίζουνε. Ὁξω ἀκούγεται ἓνα κάρρο ποῦ περνᾷ ἀργὰ ἀργὰ ὁ ἀγωγιάτης τραγουδάει κάπιο τραγοῦδι ἐνῶ οἱ ρόδες τρίζουνε θλιβερά. Εἶναι φίλος του ὁ χατζῆς καὶ τοῦ φωνάζει.

— Χατζῆ, καλησπέρα.

— Δὲ θὰ τὴ βγάλω τὴ νύχτα, βογγάει ἡ ἄρρωστη.

Ὁ χατζῆς γυρίζει μιὰ στιγμὴ τὸ κεφάλι του κατ' αὐτὴ, κάτι μουρμουρίζει καὶ ξαναπέφτει στὴ συλλογῇ. Ἡ φλόγα τοῦ λύχνου ἀψηλώνει λιγωμένη. Ἡ ἄρρωστη βογγάει. Ἀπάνω στὰ κεραμῖδια δυὸ γάτες κνηγιούνται καὶ νικουρίζουνε. Ὁ χατζῆς σηκώνεται, ἀνοίγει τὴν πόρτα, στέκεται στὸ κατώφλι καὶ κοιτάζει τὸν οὐρανὸ. Τὸ φεγγάρι εἶναι τριγυρισμένο μὲ σύννεφα. Τὸ φῶς του εἶναι χλωμὸ. Ξαναμπαίνει καὶ κλείνει ἡσυχὰ τὴν πόρτα πίσω του. Μαζεύεται πάλι στὴ γωνιά του.

— Τὸ γατρὸ, γιατί μὲ χάνεις.

Σηκώνεται γρήγορα ὁ χατζῆς. Ζυγώνει τὰ παιδιὰ του ποῦ κοιμούνται καὶ σκύβει ἀπάνου τους σὰ νὰ θέλῃ νὰ τὰ φιλήσῃ. Ἐπειτα ξεκρεμάει ἀπὸ τὸν τοῖχο τὸ δίκαννο. Ἡ ἄρρωστη ἀνοίγει τὰ μάτια

θεὸ κάτι γιὰ τὰ μελλούμενα.

Ἐνῶ ἔλεγε ἀκόμη ἀπὸ τὸ Ἐφκράτης, ἰδόντας ἐγὼ ποῦ ἐμελλε νὰ φτάσῃ τὸ πᾶμα καὶ ὅτι ἀρχίζε ὄχι μικρὴ τραγωδία γιὰ τὴ μαντεία, καὶ ἐπειδὴ νόμισα ὅτι δὲν πρέπει μονάχα ἐγὼ νὰ φαίνομαι πῶς ἀντιλέω σ' ὅλα, ἀφίσταντάς τονε νὰ ταξιδιέβῃ ἀκόμη ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο στὴ Μαλλὸ — καὶ ἐπειδὴ τὸνοιωθα ὅτι στενοχωριόντανε μ' ἐμένα ποῦ ἤμουνα κεῖ σὰν καταπολεμιστὴς τῆς ψευτιάς εἶπα:

— Μὰ ἐγὼ φέβω νὰ πᾶω νὰ βρῶ τὸ Λεόντιχο γιατί ἔχω ἀνάγκη νὰ τὸν ἀνταμώσω κ' ἐσεῖς, ἀφοῦ νομίζετε ὅτι δὲν εἶναι ἀρκετὰ τὰ ἀνθρώπινα φωνάχτε τώρα καὶ τοὺς ἰδίους τοὺς θεοὺς νὰ σὰς βοηθήσουνε στὰ παραμυθολόγια σας.

Κ' ἐνῶ τῆλεγα ἐρεβνα καὶ κείνοι χαρούμενοι ἀρπάζαντας τὴ λεφτεριά ξεφάντωναν, καθὼς ἦτανε φυσικὸ καὶ χάρτιναι ἀπὸ ψευτιάς. Τέτοια ἀφοῦ ἀκουσα, ὦ Φιλοκλή, στοῦ Ἐφκράτη, ποῦρχομαι, μὰ τὴν ἀλήθεια, σὰν ἐκείνους ποῦ ἔπιανε μούστο, μὲ προσημένη τὴν κοιλιὰ, κ' ἔχοντας ἀνάγκη ἀπὸ ἐμετοῦ. Καὶ μ' ἐφχαρίστησέ μου θάγοράζα ἀπὸ πούθεν ὅσο-ὅσο κανένα γιατρικὸ ποῦ νὰ μὲ κάμῃ νὰ λησμονήσω τὰ ὅσα ἀκουσα τέρατα τουλάχιστο καὶ δαιμόνια καὶ Ἐκάτες θαρρῶ πῶς βλέπω.

ΦΙΛΟΚΛΗΣ. Κ' ἐγὼ, Τυχιάδῃ, κάτι τέτοιο

— Τί τὸ θέλεις αὐτό;

Ὁ χατζῆς τῆς ἀποκρίνεται

— Πᾶω γιὰ τὸ γατρὸ.

Ὁ χατζῆς δὲν ξαναγύρισε πιά στὸ σπίτι του. Τὴν ἄλλῃ μέρα ὁ νέος χατζῆς βρέθηκε σκοταμμένος μέσα στὸ χάνι του.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

Ἡ ΕΥΤΥΧΙΑ

Στὴν κ. Εἰρήνη Δεντρινοῦ

Φίλε Ταρνόπουλε,

Τώρα μὲ τὰ πρωτοβρόχια ξετάζοντας τὰ χειρόγραφα μου εὑρήκα μαζί μὲ ἄλλα ἓνα παλιὸ μονόφυλλο χειρόγραφο λιγάκι φθαρμένο ἀπὸ τὴν πολυκαιρία ποῦ μὲ μιὰς τὰ μάτια μου κεῖ ρίχτηκαν κ' ἡ ψυχὴ μου ἀναγελώντας τὸ εἶδε μ' ἓνα βαρὺ χτυπόκαρδο τῆς καρδιάς. Τὸ χειρόγραφο ἔφερε μερομηνία Γενάρης 1896. Νέος τότε 23 χρονῶν, λεβέντης γιομάτος ὄρμη, ἔρωτα κ' ἀγάπη εἶχα γνωρίσῃ στὸ δρόμο μου τὴν Κα Δεντρινοῦ, ποῦ παιδοῦλα τότε, μαθήτρια τοῦ Ἀρσακείου, μὲ τὰ κοντά της φουστάνια καὶ μὲ τὴ χαροπὴ ὄψη της διψοῦσε νὰ γνωριστῇ μὲ κάθε ποιητὴ καὶ πεζογράφο.

Μιὰ μέρα μοῦ μίλησε πῶς μῆθελε νὰ μὲ δῇ. Κατάλαβα τί συνέβαινε καὶ χαρούμενος πῆγα στὸ φιλικὸ μου σπίτι της. Ἀφοῦ τότες πολλὰ μιλήσαμε γιὰ Ψυχάρη, γιὰ φιλολογία καὶ ποίηση κ' ἀφοῦ διαβάσαμε κάπια ποιήματά της, μοῦδωκε ἓνα Album μὲ τὴν παράκληση κάτι νὰ τῆς γράψω ἐγὼ καὶ οἱ φίλοι μου. Ὀλόχαρος τότε τὸ πῆρα σιμά μου καὶ ἀφοῦ πολὺ, πολὺ σκέφτηκα, ἀποφάσισα σοβαρὰ, σοβαρὰ σὰν γέροντας ποῦ δίνει συμβουλές, κάτι νὰ τῆς γράψω γιὰ τὴν Εὐτυχία, ποῦ ἔξεραι ὅτι κ' αὐτὴ μιὰ μέρα μεγαλώνοντας θὰ τὴν ποθοῦσε καὶ θὰ τὴν ζητοῦσε τόσο θερμὰ στὸν ἔρωτα καὶ στὴν Ἀγάπη.

Τώρα ὅσες φορές συναντᾶω τὴν κυρία Δεντρινοῦ καὶ μιλοῦμε νὰ συνηθισμένα τῶν ποιητῶν, αὐτὴ μὲ κάπια σοβαρότητα, μ' ἓνα κρυφὸ πόνο ποῦ ἐγὼ τὸν βλέπω μὰ κείνη δὲν τὸν φανερώνει, μ' ἓνα με-

κέρδις ἀπὸ τὴ δῆγηση εἶναι ἀληθινὸ βέβαια ἀπὸ ποῦ λένε, ὅτι δὲ λυσσιάζουνε μονάχα καὶ φοβοῦνται τὸ νερὸ ἀφοῦ ποῦ θὰ τοὺς δαγκάνανε λυσσιασμένα σκυλιὰ, παρὰ κ' ἀνίσως δαγκάσῃ κανέναν ὁ δαγκασμένος ἄνθρωπος παρόμοια καὶ κείνος φοβάται. Λοιπὸν κ' ἐσὺ μοῦ φαίνεται ὅτι, ἀφοῦ δαγκάστηκες στοῦ Ἐφκράτη ἀπὸ τίς πολλὲς ψευτιές, ἔχεις κολλήσει καὶ σ' ἐμένα τὴ δαγκωματιά. Τόσο πολὺ μοῦ γιόμισες τὴν ψυχὴ μὲ φωντάσματα.

ΤΥΧΙΑΔΗΣ. Μὰ ἄς μὴ φοβόμαστε, ἀγκηπτιέ μου, ἔχοντας ἀντιφάρμακο γιὰ τὰ τέτοια τὴν κλήθεια καὶ πρό πάντων τὴν ὀρθὴ σκέψη, ποῦ ἄμα τήνε μεταχειρίζομαστε, δὲ θὰ μὰς ταραξῇ κανένα ἀπὸ τὰ ἄσκοπα κ' ἀνόητα ἀπὸ τὰ ψέματα.

Μετὰφρασμα ΗΛΙΑ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗ

γάλον ἐνθουσιασμὸ μοῦ λέγει: «Κύριε Σταύρε, ἡ «Εὐτυχία» ποῦ μιὰ φορὰ μοῦ γράψατε στὸ πρῶτο Album μου μ' ἔρεσε τόσο πολὺ, τόσο ἐνθουσιάζομαι, σὰν τὴ διαβάζω, ποῦ μπορῶ νὰ σὰς πῶ ὅτι εἶναι τόμορφότερο ἀπὸ τὰ ἔργα σας».

Ἀντιγράφοντας σήμερα αὐτὸ τὸ ἐνθύμημα σοῦ τὸ στέλνω γιὰ νὰ τὸ διαβάσουν ὅσοι διψοῦνε εὐτυχία, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ μιὰ φορὰ παιδοῦλα καὶ σήμερα κ. Δεντρινοῦ θὰ μὰς συμπαθήσῃ γιὰ τὴ δημοσίευσή.

Κέρκυρα 9 τοῦ 8βρη 1905

Ὁ φίλος σου
ΗΛΙΑΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

Πόσο γλυκιὰ καὶ ποθητὴ εἶναι ἡ εὐτυχία, μὰ καὶ πόσους καημοὺς κρούει στὰ περιζήτητα κἀλλη της.

Πότε τὴ βλέπουμε τόσο μικρὴ, τόσο ἀγνώριστη, ποῦ οὔτε οκεφτόμαστε νὰ τὴ θεωρήσομε, μὰ κάποτε τὴν ἔχουμε σιμά μας ποῦ γλυκὰ αἰτανόμαστε τὴν εὐωδιὰ καὶ χάρη της, τὴν ὁμορφάδα καὶ τὰ καλὰ της.

Ἡ εὐτυχία εἶναι τρελλή — Εἶναι πνεῦμα ἄστατο.

Τρέχει δὴ κ' ἐκεῖ ἀδιάφορη, παιγνιδιάρη καὶ τρελλή, σὰν τὴν ἐλαφρὴ πεταλούδα πάνω στὰ δροσερὰ κ' εὐωδιασμένα λουλούδια τῆς ἀνοιξιῆς καὶ τοῦ χυνόπαρου.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ κάθεται στὰ δροσερὰ φύλλα ῥόδου... Ἐσὺ ἀθῶος καὶ μικρὸς τρέχεις χαρούμενος μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ τὴν πιάσῃς. Ἀνοίγεις μὲ χτυπόκαρδο τὰ τρεμουλιαστὰ δάχτυλά σου... τὰ κλεῖς... τὰ σφίγγεις, νομίζεις ὅτι τὴν κρατεῖς, ὅτι τὴν ἔχεις δική σου, μὰ τοῦ κἀκου, αὐτὴ ἐπέταξε ἐχάθημε στὸ δρόμο τοῦ φθαρτοῦ κόσμου ποῦ τότε λέμε Ζωή.

Εἶναι ἄστατη καὶ ἄπιαστη ἡ εὐτυχία.

Εἶναι πεταλούδα τρελλή.

Σὺ δροσερὴ καὶ τρυφερὴ μυρτοῦλα, ἀθῶα παρθένα, ποῦ σὲ στοιλίζουν ἐβγένεια τῆς ψυχῆς, λάμψη καὶ δύναμη τῶν ματιῶν, κάλλη κ' ὁμορφιές, ποῖε μὴ θελήσῃς νὰ τρέξῃς καὶ νὰ χαθῆς στὸ δρόμο τῆς Εὐτυχίας. Μὴ θελήσῃς ποῖε νὰ τὴν πιάσῃς.

Εἶναι ἄστατη ἡ εὐτυχία.

Εἶναι πεταλούδα τρελλή.

Μονάχη της θὰ πέσῃ στὴ λάμψη καὶ στὴ φλόγα τῆς ἀγγελικῆς καὶ ὠραίας παρθενίας σου.

Κέρκυρα Γενναῖος 1896

(Ἀπὸ τὸ Album τῆς κ. Δεντρινοῦ)

ΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Κ. ΠΑΛΑΜΑ—«ΓΡΑΜΜΑΤΑ»

Στὴ «Ζυγαριὰ» τῆς Μόσκας, στὸ γνωστὸ νεοτεριστικὸ φιλολογικὸ περιοδικὸ, καὶ στὸ φύλλο τοῦ Ἰανουαρίου, ὁ συνεργάτης μας κ. Μιχ. Λυκαρδόπουλος τύπωσε μιὰ κριτικὴ γιὰ τὰ «Γράμματα» τοῦ Παλαμά. Τὴ μεταφραζομε δάκρυα.

«Υπάρχουν τόσο λίγα βιβλία ποῦ νὰ ξετάζουν τὴ νεοελληνικὴ φιλολογία (καὶ στὴ Ρωμαϊκὴ γλῶσσα ἀκόμη), ποῦ δὲ μπορεῖ νὰ μὴ χαιρετῆσει κανεὶς κάθε νέο ἔργο αὐτοῦ τοῦ εἶδους, καὶ μάλιστα ὅσα φέρνει γιὰ ὑπογραφή ἓνα τέτοιο ὄνομα σὰν τοῦ Κ. Παλαμά. Τὸ βιβλίον πούχομε μπροστά μας — ὁ πρῶτος τόμος δάκρυα σειράς ποῦ μὰς ἔχει τάξει ὁ συγγραφέας — εἶναι μιὰ συλλογὴ τῶν πιὸ ἐνδιαφερ-